

Oude herinneringen

door *Reza Madhar*

‘Het verdriet van de fluit’ heeft twee zijdes. Aan de ene kant zijn de gedichten in het Nederlands, en aan de andere kant in het Sarnámi. De Sarnámi is fascinerend voor mij want ik heb het nooit opgepakt als kind. Iedereen verwachtte dat het van nature zou gaan, zonder het mij aan te leren. Ik heb deze gedichten naar mijn familie en vrienden gebracht om voor mij te lezen, en toch miste ik het verband tussen klank en betekenis. Daarom was ik dankbaar voor de Nederlandse versies, want daar voelde ik wel de connectie met de dichteres.

Zij schrijft vooral vanuit zichzelf, en je ervaart hoe ze groeit tussen het eerste gedicht en het laatste. De achterflap verraadt dat de gedichten beginnen vanaf haar tienertijd tot nu. Het boek vertelt een verhaal: er is een protagonist, er zijn tegenstanders en er is een omgeving en een cultuur. De eerste gedichten zijn verwijtend naar iemand op wie ze gesteld is, maar in wie ze steeds wordt teleurgesteld. Ze schrijft vastberaden: “waarom zou ik mijn poëzie/ in verlegenheid brengen/ om jouw ontrouw?”

Daarna volgt een gedicht waar ze zichzelf herinnert aan haar afkomst als Surinaamse Hindostaanse. Er is nostalgie naar het platteland en wantrouwen naar een Nederlandse stad. “Hoe moet ik vergeten/ dat ik een hindostaan ben?/ waarom moet ik mijn vruchtbare land verlaten/ om in den vreemde/ op aalmoes van een ander te teren”. Dit gedicht, *Hindostaan-zijn/ Hindustani* heeft de felheid van een punk-rock lied en is nog maar het begin. Mijn favoriet van dit gedeelte is *Surinaamse Hollander* waarmee iedereen wel eens ervaring mee heeft gehad iedereen kent wel zo een persoon; “met geleend geld / ging hij naar Holland / vandaag, / vandaag heeft hij / enkele woorden / geleerd in Holland / en nu komt hij ons / vertellen hoe / wij moeten leven”.

Een groot deel van de bundel gaat over het gevoel het zwarte schaap van de familie te zijn, iets waarin alle zwarte schapen zichzelf kunnen herkennen. Je moet plaats maken voor mensen die je niet zien staan, en je wordt van alles en nog wat verweten. De ik-persoon is in de hele bundel aan het woord en prominent aanwezig, maar langzamerhand wordt het een “wij” en “zij” en zelfs “jij”. Er komt een kind bij kijken en de isolatie wordt erger. Een alleenstaande vrouw met kind is geen gemakkelijke situatie. Het wordt steeds pijnlijker om

door te lezen. En hoewel het er hopeloos uitziet is de schrijfster toch niet overwonnen.

Laat je bij het lezen niet afschrikken door het Sarnámi, en denk niet dat dit een boek alleen voor Hindostanen is. Als je ervaring met de cultuur hebt, wat niet onwaarschijnlijk is in Suriname, zal je vele situaties herkennen. Soms heb je het van veraf gezien, maar soms is het benauwend hoe dichtbij je ermee verwickeld bent. Bepaalde gedichten zal de lezer direct begrijpen, maar voor anderen moet je allicht nog wat rijpen, in cultuurbegrip of levenservaring. Als slot het gedicht dat mij overwon.

Oude herinneringen

In de nacht gingen
de oude herinneringen
op jouw erf
toen de ogen sloten
zich ontsloten
op het bed
raakten de dromen zoek

weerloos stond ik
tegenover de werkelijkheid

Bron: *De Ware Tijd Literair*, zaterdag 12 december 2020